

ERZİNCAN İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/33

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 7/8/2025 tarihli ve 2025/547 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	3
A. İl Emniyet Müdürlüğüne Bağlı Şube Nezarethaneleri.....	3
B. Yenişehir Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri	5
C. Çarşı Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri.....	8
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	11
A. Değerlendirme	11
B. Tavsiyeler.....	11
1. Erzincan İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Genel Tavsiyeler.....	11
2. Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığına Yönelik Tavsiye.....	13

AIÖK/CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi, somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'de yer almaktadır. CMK'nin 99'uncu maddesinde de *“Gözetimine alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözetim işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözetimine alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözetimine alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözetimine Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre

nezarethaneler; “Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu ifade edilmiştir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 18/11/2024 tarihinde Erzincan İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine **habersiz bir ziyaret** gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ... , İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ve Sosyal Hizmet Uzmanı ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Erzincan Valiliği tarafından görevlendirilen Halk Sağlığı Uzmanı Hekim ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Erzincan İl Emniyet Müdürü ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede TİHEK ve UÖM hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış, gerçekleştirilecek ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş ve İdareden İl Emniyet Müdürlüğü¹ bünyesinde bulunan şubeler ve bu şubelerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler hakkında genel bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından Müdürlük ek hizmet binasında bulunan Asayiş Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ve Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü nezarethanelerinde, Yenişehir Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinde ve Çarşı Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinde incelemelerde bulunularak tutulanlarla² görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 1/11/2024 tarihli ve 43618 sayılı oluruna istinaden 18/11/2024 tarihinde, Erzincan İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra Müdürlük olarak ifade edilecektir.

² Nezarethanelerde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılanlar için kısaca “tutulan” ifadesi kullanılacaktır.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. İl Emniyet Müdürlüğüne Bağlı Şube Nezarethaneleri

10. Müdürlük binasında herhangi bir nezarethane bulunmamakta olup Müdürlük ek hizmet binasında yer alan nezarethanelerde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

11. İdare tarafından, yeni Müdürlük binasının ve ek binalarının inşaatına başlandığı, 2 ay içerisinde yeni bir binanın faaliyete geçeceği belirtilmiş olup 5/3/2025 tarihinde gönderilen ek bilgi ve belgelerde yeni bina henüz faaliyete geçmemekle birlikte nezarethanelerin geçici olarak Erzincan Polis Meslek Eğitim Merkezi binasına taşındığı belirtilmiştir.

12. Müdürlük ek hizmet binası, Erzincan ili Merkez ilçesinde yer almaktadır.

13. 1970 yılında inşa edilmiş olan bina, 1985 yılında ek hizmet binası olarak hizmet vermeye başlamıştır.

14. Ek hizmet binasında yer alan nezarethaneler; Asayiş Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ve Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından kullanılmakta olup nezarethanelerin sorumluluğu Asayiş Şube Müdürlüğü tarafından üstlenilmiştir.

15. Binanın 2. katında erkekler için 5 kişilik ve kadınlar için 5 kişilik olmak üzere 2 adet nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odaları, 12'şer metrekare (m²)'lik bir alana sahiptir. Odaların girişinde hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabelaların bulunduğu görülmüştür.

16. Nezarethane odalarının toplam kapasitesi 10 kişi olup kapasite aşımı durumunda Müdürlük bünyesindeki Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği ve Çarşı Polis Merkezi Amirliğine ait nezarethanelerin kullanıldığı belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan bulunmamaktadır.

17. Nezarethane odalarında oturma yerlerinin yumuşak şilte ile örtülü olduğu, 3'er adet battaniyenin olduğu ve battaniyelerin kenarlıklarının sökülmüş olduğu görülmüştür. Daha fazla battaniyeye ihtiyaç duyulması durumunda temin edildiği ifade edilmiştir.

18. Nezarethane odalarının günlük olarak, odalardaki battaniyelerin ise haftalık olarak temizlendiği ve değiştirildiği ifade edilmiş olup odaların ve battaniyelerin temiz olduğu görülmüştür.

19. Nezarethane odalarının bulunduğu alandan farklı bir yerde, kadın erkek ayrımı olmayan 1 alaturka tuvalet ile tutulanların duş alabilecekleri 1 banyonun bulunduğu, tuvalette tuvalet kâğıdı, sıvı el sabunu ve kâğıt havlu gibi malzemeler ile banyoda duvara monte edilmiş

duş başlığının bulunduğu ancak tuvalet ve banyoların engelli kullanımına uygun olmadığı görülmüştür. Tuvalet ve banyoların her gün temizlendiği ifade edilmiş olup söz konusu alanların temiz olduğu görülmüştür.

20. Odaların doğal aydınlatması odalarda bulunan telli ve parmaklıklı pencereler aracılığıyla sağlanmaktadır. Odaların yapay aydınlatmasının ise koridorlarda yer alan ayarlanabilir lambalar ile sağlandığı, odaların yeterince aydınlık olduğu görülmüştür.

21. Nezarethane odalarının ısıtılması koridorda yer alan kalorifer peteği ile sağlanmaktadır. Ziyaret esnasında odaların sıcaklığının kış mevsimine göre yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

22. Odaların havalandırılması pencereler ve koridora açılan demir parmaklıklı kapılar aracılığıyla sağlanmaktadır.

23. İdare tarafından nezarethanede 24 saat sıcak su imkânının olduğu bilgisi verilmiş, sıcak su için termosifon bulunduğu görülmüştür.

24. Müdürlükte 3'ü nezarethane odalarında olmak üzere binanın iç ve dışını gösteren toplam 24 adet güvenlik kamerası mevcuttur. Güvenlik kameralarının kayıtlarının 52 gün süreyle tutulabildiği belirtilmiş olup Ziyaret Heyetince kayıtların 28/09/2024 tarihine kadar (yaklaşık 50 gün süreyle) geriye dönük izlenebildiği tespit edilmiştir. Nezarethane içerisinde güvenlik kameralarının ses ve görüntü kaydı yaptığına dair ikaz tabelalarının bulunduğu görülmüştür. Güvenlik kamerası görüntülerinin geçmişe dönük izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır. Nezarethane odalarında bulunan güvenlik kameralarında çekim alanının dışında kalan kör noktaların olduğu tespit edilmiştir.

25. Binada yangın söndürme panosunun, yangın alarmlarının ve son kullanma tarihi Haziran 2028 olan yangın söndürme tüplerinin bulunduğu, ancak yangın merdiveninin bulunmadığı görülmüştür.

26. Binada engelli rampası bulunmakta, ancak asansör bulunmamaktadır.

27. Nezarethanenin düzenli olarak ilaçlanmadığı, ihtiyaç duyulması halinde malzemeler temin edilerek ilaçlamanın nezarethane personeli tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

28. Tutulanların yemek ihtiyacının kumanya biçiminde Erzincan Polisevinden temin edildiği, personel tarafından günde üç öğün olacak şekilde dağıtımının yapıldığı ve tutulanlar tarafından talep edildiğinde kendilerine 0.5 litrelik ambalajlı su verildiği öğrenilmiş olup özel beslenme ihtiyaçlarına yönelik menü sağlanmadığı İdare tarafından belirtilmiştir.

29. Odalarda acil çağrı butonlarının bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından, tutulanların personelle sözlü olarak iletişim kurabildiği ifade edilmiştir.

30. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı ve ambulansın 5 dakika içerisinde ulaştığı ifade edilmiştir. Nezarethanede ecza dolabının bulunduğu görülmüştür.

31. Tutulanların ibadet ihtiyaçlarını karşılamaları için seccade temin edildiği ifade edilmiştir.

32. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, yakınları ile iletişime geçilerek nezarethane personeli tarafından ilaçların rapor ya da reçetesine uygun şekilde kendilerine teslim edildiği ve bu durumun tutanak altına alındığı bilgisi verilmiştir.

33. Yabancı uyruklu tutulanlara tercüman tahsis edildiği ve haklarını gösterir Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve Arapça formların mevcut olduğu, bu formlar dışında tutulanların talep ettikleri konularda da bilgilendirildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Tutulanlara ilişkin yakınlarına haber verme tutanağının tanzim edildiği ve nezarethane talimatnamesinin asılı olduğu görülmüştür.

34. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ancak görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından son olarak 2024 yılının Mayıs ve Eylül aylarında incelendiği görülmüştür. Kamera kayıtları incelendiğinde nezarethane kayıt defterindeki bilgilerle geçmişe dönük izlenen güvenlik kamerası görüntülerinin uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

35. Tutulanların dilek ve şikâyetlerini aktarabilecekleri dilek ve şikâyet kutusunun mevcut olduğu görülmüştür.

36. Binada birer adet avukat görüşme odası ve ifade alma odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odasında izleme ve dinleme yapılmadığı, ifade alma odasında ise ses ve görüntü kaydı yapan güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür. Avukat görüşme odasının aynı zamanda teşhis odası olarak kullanıldığı, odada masanın bulunmadığı görülmüştür.

37. Nezarethanelerden sorumlu olarak görev yapan 6 erkek personelin olduğu, kadın tutulan olması durumunda haftalık olarak yayımlanan kadın nöbetçi memur çizelgesine göre nöbetçi kadın personelin nezarethanede bulunduğu belirtilmiştir.

38. Personelin hizmet içi eğitim müfredatında son 1 yılda insan hakları, halkla ilişkiler, şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla görüşme teknikleri gibi konuların yer aldığı ifade edilmiş ve eğitimlerin verildiğine ilişkin belgeler İdare tarafından Kurumumuza iletilmiştir.

B. Yenişehir Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri

39. Amirlik, Erzincan ili Merkez ilçesinde yer almaktadır. Amirlik binası, 1975 yılında inşa edilmiş olup 1986 yılında faaliyete geçmiştir.

40. Binanın bodrum katında, erkekler için 5 kişilik ve kadınlar için 5 kişilik olmak üzere 2 adet nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odaları, 10'ar m²'lik bir alana sahiptir. Odaların girişinde hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabelaların bulunduğu görülmüştür.

41. Odalarda yere sabit oturma alanlarının olduğu, bunların üstünde yumuşak bir şiltenin bulunduğu ve tutulanların uyuması için uygun özellikte olduğu görülmüştür.

42. İdare tarafından, nezarethanelerde kapasiteden fazla tutulan barındırılmadığı, kapasite aşımı halinde Asayiş Şube Müdürlüğü ve Çarşı Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerinden yararlanıldığı bilgisi verilmiştir. Ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan bulunmamaktadır.

43. Tutulanlara verilen battaniye, yatak örtüsü gibi ürünlerin kişilerin kendilerine zarar vermemeleri için lastikli kısımlarının sökülmüş olduğu, battaniyelerin kenarlıklarının sökülmüş olduğu görülmüştür.

44. İdare tarafından, her tutulananın nezarethane işlemleri tamamlandıktan sonra kullanılan eşyaların temizliğinin yapıldığı, ayrıca nezarethane odalarının ve tuvalet-banyoların genel temizliğinin günlük olarak yapıldığı ifade edilmiştir. Odaların, tuvalet ve banyolar ile battaniyelerin temiz olduğu görülmüştür.

45. Nezarethanelerin bulunduğu alanda kadın-erkek ayrımı olmayan 1 alaturka tuvalet ile tutulanların duş alabilecekleri 1 banyo bulunmaktadır. Engelli kullanımına uygun tuvalet ve banyo bulunmadığı, mevcut tuvalet ve banyoda tutunma barının olmadığı görülmüştür.

46. İdare tarafından, tutulanlara kişisel temizlik malzemelerinin sağlandığı, kullanılan veya tükenen malzemelerin düzenli olarak yenisiyle değiştirildiği ifade edilmiştir. Tuvaletlerde tuvalet kâğıdı bulunduğu görülmüştür fakat el sabunu bulunmamaktadır.

47. Hasta, yaşlı, kadın, hamile, çocuk, engelli veya diğer hassas gruplara mensup tutulanların sağlık, beslenme ve diğer özel ihtiyaçlarının karşılandığı belirtilmiştir.

48. Odaların doğal aydınlatması odalarda bulunan kırılmaz camlı pencereler aracılığıyla sağlanmaktadır. Odaların yapay aydınlatmasının ise koridorlarda yer alan ayarlanabilir lambalar ile sağlandığı, odaların yeterince aydınlık olduğu görülmüştür.

49. Nezarethanenin ısıtılması koridorda yer alan kalorifer peteği ile sağlanmaktadır. Ziyaret esnasında odaların sıcaklığının kış mevsimine göre yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

50. Odaların havalandırması, pencereler ve koridora açılan demir parmaklıklı kapılar aracılığıyla sağlanmaktadır.

51. İdare tarafından 24 saat sıcak su imkânının olduğu bilgisi verilmiş, sıcak su için termosifon bulunduğu görülmüştür.

52. Nezarethanede; odaları ve koridoru gören 4 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kamerası kayıtlarının 60 gün süreyle tutulabildiği belirtilmiş olup Ziyaret Heyetince güvenlik kameralarının 19/9/2024 tarihine kadar (yaklaşık 61 gün süreyle) geriye dönük izlenebildiği tespit edilmiştir. Güvenlik kameralarının ses ve görüntü kaydı yaptığına dair ikaz tabelalarının bulunduğu görülmüştür. Güvenlik kamerası görüntülerinin geçmişe doğru izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

53. Binada yangın söndürme panosunun ve son kullanma tarihi Haziran 2028 olan yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür. Binada yangın alarm sistemi ve yangın merdiveni bulunmamaktadır.

54. Bina girişinde engelli rampası bulunmakla birlikte nezarethaneye erişim için asansör bulunmamaktadır.

55. Nezarethane odalarının ayda 1 kez ilaçlandığı belirtilmiş, ancak ilaçlamanın yapıldığına dair herhangi bir belgenin tanzim edilmediği anlaşılmıştır.

56. İdare tarafından, yemek ihtiyacının Erzincan Polisevinden temin edildiği, tutulanlar tarafından talep edildiğinde kendilerine içme suyu verildiği ve özel beslenme ihtiyacı olanlara yönelik menü ihtiyacının karşılandığı ifade edilmiştir.

57. Odalarda acil çağrı butonlarının bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından, tutulanların nezarethane bitişiğinde bulunan personelle sözlü iletişim kurabildiği ifade edilmiştir.

58. Nezarethane odalarının bulunduğu katta mescit bulunmakta olup tutulanların ibadet ihtiyacını burada karşıladıkları belirtilmiştir.

59. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı ve ambulansın 5 dakika içerisinde Amirliğe ulaştığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Nezarethanede acil müdahale çantası ve ecza dolabının bulunduğu görülmüştür. Ecza dolabındaki malzemeler incelenmiş olup eşyalar arasına turnike eklenebileceği değerlendirilmiştir.

60. Tutulanların ilaç kullanmaları gereken durumlarda, yakınlarının getirdiği ilaçların nezarethane personeli tarafından rapor ya da reçetesine göre tutulana verildiği ifade edilmiştir.

61. Yabancı uyruklu tutulanlara tercüman tahsis edildiği ve haklarını gösterir Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Arapça formların mevcut olduğu, tutulanlara ilişkin yakınlarına haber verme tutanağının tanzim edildiği, nezarethane talimatnamesinin asılı olduğu

görülmüştür. Bu formlar dışında tutulanların talep ettikleri konularda da bilgilendirildiği bilgisi İdare tarafından verilmiştir.

62. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu ancak görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından son olarak 2024 yılının Mayıs ve Eylül aylarında incelendiği görülmüştür. Kamera kayıtları incelendiğinde nezarethane kayıt defterindeki bilgilerle geçmişe dönük izlenen güvenlik kamerası görüntülerinin uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

63. Tutulanların dilek ve şikâyetlerini aktarabilecekleri dilek ve şikâyet kutusunun mevcut olduğu görülmüştür.

64. Binada 1 adet avukat görüşme odası ve 2 adet ifade alma odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odası aynı zamanda teşhis odası olarak kullanılmaktadır. Avukat görüşme odasında izleme ve dinleme yapılmadığı, ifade alma odalarında ise ses ve görüntü kaydı yapan güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür

65. İdare tarafından, Amirlikte 55 personelin 4 grup halinde çalıştığı ve her gruptan 1 personelin nezarethane ile ilgilendiği, geçici olarak personele ihtiyaç duyulması halinde diğer şubelerden destek alındığı ifade edilmiştir.

66. Personele yönelik hizmet içi eğitim müfredatında son 1 yılda insan hakları, halkla ilişkiler, şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla görüşme teknikleri gibi konuların yer aldığı ifade edilmiş ve eğitimlerin verildiğine ilişkin belgeler İdare tarafından Kurumumuza iletilmiştir.

C. Çarşı Polis Merkezi Amirliği Nezarethaneleri

67. Amirlik, Erzincan ili Merkez ilçesinde yer almaktadır. Amirlik binası, 1984 yılında faaliyete başlamıştır.

68. Amirlik bünyesinde Çocuk Şube Müdürlüğü bulunmakta ise de nezarethanelerin çocuklar ve yetişkinler için ortak kullanıldığı, çocuklar için ayrı bir giriş kapısı bulunmadığı ve çocuklar için sivil kıyafetli memurların görev yapmadığı öğrenilmiştir.³

69. Çocuk Şube Müdürlüğünün bulunduğu binanın 6/2/2023 tarihinde meydana gelen deprem sonrası kullanılmaz hale gelmesinden dolayı Müdürlüğün halihazırdaki hizmet binasına

³ 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin 11’inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre: “Aynı suçla ilgisi olanlar, birbirine hasım olanlar, erkek ve kadınlar bir araya konulmazlar, çocuklar yetişkinlerden ayrı tutulurlar.” Mezkur Yönetmelik’in 19’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmına göre: “9) Çocuklarla ilgili işlemler mümkün olduğu ölçüde sivil kıyafetli görevliler tarafından yerine getirilir.”

taşındığı, yeni yapılacak binada Çocuk Şube Müdürlüğü için gerekli şartların sağlanacağı ifade edilmiştir.

70. Merkezde, erkekler için 5 kişilik ve kadınlar için 5 kişilik olmak üzere 2 adet nezarethane odası bulunmaktadır. Nezarethane odaları, 9'ar m²'lik bir alana sahiptir. Odaların girişinde hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu belirten tabelaların bulunduğu görülmüştür. Ziyaret tarihinde nezarethanede tutulan bulunmamaktadır.

71. Tutulanlara verilen battaniye, yatak örtüsü gibi ürünlerin kişilerin kendilerine zarar vermemeleri için lastikli kısımlarının sökülmüş olduğu görülmüştür.

72. Nezarethane odalarının günlük olarak temizlendiği, odalardaki battaniyelerin ise 15 günde bir temizlendiği ve değiştirildiği ifade edilmiş olup odaların ve battaniyelerin temiz olduğu görülmüştür.

73. Nezarethane odalarının bulunduğu alanda engelli kullanımına uygun tuvalet ve banyo bulunmadığı, mevcut tuvalet ve banyoda tutunma barının olmadığı görülmüştür.

74. İdare tarafından, hasta, yaşlı, kadın, hamile, çocuk, engelli veya diğer hassas gruplara mensup tutulanların özel ihtiyaçlarının dikkate alındığı, kullanmış oldukları ilaçların reçetesi ya da raporu doğrultusunda nezarethane sorumlusu personel tarafından kontrollü şekilde kullandırıldığı ifade edilmiştir.

75. Odaların doğal aydınlatması odalarda bulunan telli ve parmaklıklı pencereler aracılığıyla sağlanmaktadır. Odaların yapay aydınlatmasının ise koridorlarda yer alan ayarlanabilir lambalar ile sağlandığı, odaların yeterince aydınlık olduğu görülmüştür.

76. Odaların ısıtılması koridorda yer alan kalorifer peteği ile sağlanmaktadır. Ziyaret esnasında odaların sıcaklığının kış mevsimine göre yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

77. Odaların havalandırması, pencereler ve koridora açılan demir parmaklıklı kapılar aracılığıyla sağlanmaktadır.

78. Amirlik binasında toplam 20 adet güvenlik kamerası bulunmakta olup nezarethane odalarını ve koridoru gören 3 adet güvenlik kamerası mevcuttur. İdare tarafından, güvenlik kamerası kayıtlarının 30 gün süreyle tutulabildiği belirtilmiş olup Ziyaret Heyetince nezarethanedeki güvenlik kameralarının 1/9/2024 tarihine kadar (yaklaşık 79 gün süreyle) geriye dönük izlenebildiği tespit edilmiştir. Güvenlik kamerası görüntülerinin geçmişe dönük izlenmesinde herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

79. Binada yangın söndürme panosunun ve son kullanma tarihi Haziran 2028 olan yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür. Binada yangın alarm sistemi ve yangın merdiveni bulunmamaktadır.

80. Binada nezarethaneye erişim için asansör bulunmamaktadır.

81. Nezarethane odalarının ayda 1 kez ilaçlandığı belirtilmiş, ancak ilaçlamanın yapıldığına dair herhangi bir belgenin tanzim edilmediği anlaşılmıştır.

82. İdare tarafından, yemek ihtiyacının kumanya şeklinde Polisevinden temin edildiği, nezarethane görevlilerince günde üç öğün olarak dağıtımının yapıldığı ve tutulanlar tarafından talep edildiğinde kendilerine içme suyu verildiği ifade edilmiştir. Ayrıca, özel beslenme ihtiyacı olanlara yönelik menü ihtiyacının karşılandığı ifade edilmiştir.

83. Acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans çağrıldığı ifade edilmiştir. Nezarethanede acil müdahale çantasının ve ecza dolabının bulunduğu görülmüştür.

84. Tutulanların ibadet ihtiyaçlarını karşılamaları için seccade temin edildiği ifade edilmiştir.

85. İdare tarafından, sürekli ilaç kullanan tutulanların kullandığı ilaçların, tutulanan kendisi veya yakınları tarafından getirildiği, reçetesine göre görevli personel eşliğinde kullanmasının sağlandığı belirtilmiştir.

86. Yabancı uyruklu tutulanlara tercüman tahsis edildiği ve haklarını gösterir Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Arapça formların mevcut olduğu, bu formlar dışında tutulanların talep ettikleri konularda da bilgilendirildiği belirtilmiştir.

87. Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş; defterin eksiksiz bir şekilde tutulduğu, ancak görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından son olarak 2024 yılının Mayıs ve Eylül aylarında incelendiği görülmüştür. Kamera kayıtları incelendiğinde nezarethane kayıt defterindeki bilgilerle geçmişe dönük izlenen güvenlik kamerası görüntülerinin uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

88. Çocuk Şube Müdürlüğünün nezarethane kayıt defterinin ayrı tutulduğu, nezarethanede en son 24/10/2024 tarihinde çocuk tutulan bulunduğu görülmüştür. Kamera kayıtları incelendiğinde nezarethane kayıt defterindeki bilgilerle geçmişe dönük izlenen güvenlik kamerası görüntülerinin uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

89. Tutulanların dilek ve şikâyetlerini aktarabilecekleri dilek ve şikâyet kutusunun mevcut olduğu görülmüştür.

90. Binada 1 adet avukat görüşme odası, 1 adet teşhis odası ve 2 adet ifade alma odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odasında izleme ve dinleme yapılmadığı, teşhis odasında ve ifade alma odalarında ise ses ve görüntü kaydı yapan güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür.

91. İdare tarafından, Amirlikte yeterli sayıda personelin mevcut olduğu, kadrolu bir sosyal çalışma görevlisinin olmadığı, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün oluşturmuş olduğu icapçı listesine göre ihtiyaç halinde görevlendirildiği ifade edilmiştir.

92. Personele yönelik hizmet içi eğitim müfredatında son 1 yılda insan hakları, halkla ilişkiler, şiddet mağduru ve şiddet uygulayanla görüşme teknikleri gibi konuların yer aldığı ifade edilmiş ve eğitimlerin verildiğine ilişkin belgeler İdare tarafından Kurumumuza iletilmiştir.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

93. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Müdürlük tarafından bütün bölümler ile gerekli bilgi ve belgelere erişim bekletilmeksizin sağlanmıştır. Bu çerçevede, hem Müdürlük hem de ziyaret edilen nezarethane alanlarındaki personelin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Erzincan İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Genel Tavsiyeler

94. Ziyaret edilen tüm Müdürlük ve Amirliklerdeki nezarethanelerde kadın-erkek ayrımı olacak şekilde ve engellilerin kullanımına uygun tuvalet ve banyonun mevcut olmasının sağlanması⁴ ve Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerindeki tuvaletlerin lavabo bölümünde sabun bulundurulması,

95. Ek hizmet binasında bulunan nezarethane odalarındaki güvenlik kameralarının görüş açılarının odaların tamamını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi,

⁴ BM Engelli Hakları Sözleşmesinin 14'üncü maddesine göre: "Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar."

7/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının j bendine göre: "Makul düzenleme; engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri ifade eder."

96. Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği ve Çarşı Polis Merkezi Amirliği binasına yangın alarm sistemi ve yangın merdiveninin, ek binaya ise yangın merdiveninin sağlanması,

97. Yeni binaların yapılması planlanırken ziyaret edilen tüm Müdürlük ve Amirlik binalarında nezarethaneye erişim için asansör sağlanması,

98. Ziyaret edilen tüm Müdürlük ve Amirliklerdeki nezarethanelerin haşerelere karşı düzenli olarak ilaçlanması ve ilaçlamaya dair belgelerin tutulması,

99. Ek hizmet binasında bulunan nezarethanelerde tutulanların özel beslenme ihtiyaçlarına yönelik menü sağlanması,

100. Ziyaret edilen tüm Müdürlük ve Amirliklerdeki nezarethanelere acil çağrı butonlarının yerleştirilmesi,⁵

101. Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerindeki ecza dolabına turnike eklenmesi,

102. Ek hizmet binası ve Şehit Enes Bediz Polis Merkezi Amirliği nezarethanelerindeki avukat görüşme odası ile teşhis odasının birbirinden ayrı odalar olarak düzenlenmesi ve ek hizmet binasındaki avukat görüşme odasında masa sağlanması,

103. Personelin tutulanlara ve özellikle hassas gruplara yönelik muamele ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitim almasının sağlanması⁶

104. Çarşı Polis Merkezi Amirliği binasında yer alan Çocuk Şube Müdürlüğü nezarethanelerinin yetişkin nezarethanelerinden ayrılması ve çocuklar için sivil kıyafetli memurların görev yapmasının sağlanması

hususları tavsiye edilmektedir.

⁵ “Polis nezaretindeki kişilerin her zaman nezaret görevlileriyle kolayca temasa geçebilecek durumda olmasını sağlamak için gerekli önlemler alınmalıdır. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (AİÖK) heyetleri bazen, polis hücrelerinin polis memurlarının normalde bulunduğu ofislerden veya masalardan uzak olduğunu ve gözaltındaki kişilerin polis memurlarının dikkatini çekebilecekleri herhangi bir imkâna (örneğin çağrı sistemi) sahip olmadığını gözlemlemiştir. Bu şartlar altında, çeşitli olaylara (gözaltındaki tutulular arasında şiddet, intihar girişimi, yangın, vs.) zamanında yanıt verilememesi olasılığı oldukça yüksektir.” (AİÖK/CPT Standartları CPT/Inf (2002)15-part, para. 48.)

⁶ “Şüphelilerin sorgulanması, tatminkâr bir biçimde yapılabilmesi için özel eğitim gerektiren ve uzmanların yapması gereken bir iştir. İlk olarak ve özellikle, sorgulamanın amacının tam olarak ne olduğu kesin olarak belirlenmelidir; amaç, sorgulamayı yapan memurların gözünde suçlu olduğu varsayılan bir kişinin itiraf etmesini sağlamak değil, incelenmekte olan konu hakkında gerçekleri öğrenmek için doğru ve güvenilir bilgilere ulaşmak olmalıdır. Şüphelilerin sorgulanması sırasında uygulanacak davranış kurallarının belirlenmesi, kolluk kuvvetlerinin uygun eğitimi almasına ek olarak, yukarıda belirtilen amaca uymalarını çok kolaylaştıracaktır.” (AİÖK/CPT Standartları CPT/Inf (2002)15-part, para. 34.)

2. Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığına Yönelik Tavsiye

105. Nezarethane kayıt defterlerinin görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından daha sık aralıklarla kontrol edilmesinin sağlanması,

hususı tavsiye edilmektedir.